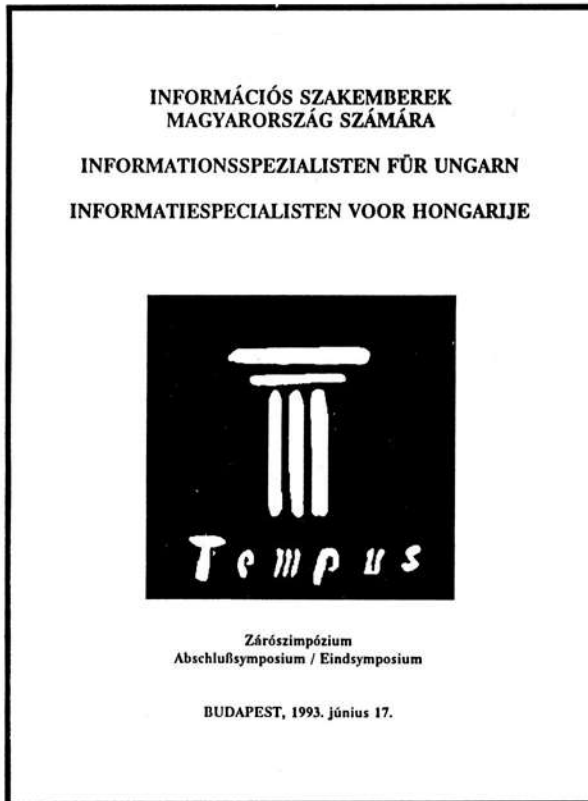

- U. Agur:** Information management in Estonia – current situation and outlooks
E. Karnitis: Information management in Latvian research
I. Miteva: Information support of nuclear safety problems in Bulgaria
E. Lapp: Quality management of products and services in sci/tech special libraries
Y. Reshetjko–V. Astakhov: Databases on Nuclear Safety, Radiation and Environmental Protection Maintained in Atominform of Minatom of Russia
W. Ferse–B. Heinzelmann: The application of the XUMA expert system in the free state of Saxony
P. Drotos: Experience with European information markets from everyday consulting practise
C. Wolff: Portrait of the WIND GmbH
R. H. Meyer: Information Management in a private company
B. Dobrev: Information Management in the private sector of the Bulgarian economy

- S. O. von Havranek:** The example Deutscher Bundestag
W. Gärtner: Information management in authorities – The Landtag North Rhine-Westphalia
P. Schata: Electronic archivation and Kurzweil-OCR
K.-A. Höpfner–J. Keusenhoff–U. Riedel: TECDO-online – Technical Plant Documentation
K. Voigt–R. Brüggemann: ISU Informationssystem Umwelt-chemikalien
H. P. Berg–R. Gersinska–R. Hennig: Concept of the BfS data bank system of materials used in nuclear installations
Gy. Stubnya: Information services of the Hungarian Technical Information Centre and Library.

Stubnya György
(OMIKK RBKSZ)

Információs szakemberek Magyarország számára

Információs szakemberek Magyarország számára. = Informationsspezialisten für Ungarn: A TEMPUS segítségével Európába: Zárószimpózium: TEMPUS JEP-0297 / [szerk. Fülöp Géza]; [közr. az ELTE Könyvtártudományi-Informatikai Tanszéke.] – Bp.: ELTE, 1993. 97 p. Cikkek váltakozva magyar, német nyelven, egy cikk angolul ISBN 963 462 791 9

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Könyvtártudományi–Informatikai Tanszéke és a Tanárképző Főiskolai Kar Könyvtári Tanszéke a hannoveri (Fachhochschule Hannover, Fachbereich Bibliothekswesen, Information und Dokumentation) és a deventeri (Rijks Hogeschool IJsseland) szakfőiskolákkal közösen 1990-ben TEMPUS (Trans-European Mobility Programme for University Studies) pályázatot nyert el.

A projekt célkitűzései elsősorban három területre vonatkoztak: a meglévő tantervek továbbfejlesztésére, az oktatást segítő korszerű számítógépes infrastruktúra kialakítására, valamint oktatói és hallgatói mobilitásra. A hároméves TEMPUS projekt hivatalos lezárásaként az ELTE két könyvtári tanszéke a holland és német TEMPUS-partnerekkel közösen 1993. június 17-én rendezte meg Budapesten zárószemináriumát. A szimpóziumon elhangzott előadások önálló kötetben is megjelentek, melyet a résztvevők már előzetesen kézbe vehettek.

A kötet első írásában Hilbert Attila, a magyarországi TEMPUS-iroda képviselője a projekt általános célkitűzéseit és a szélesebb körű hazai TEMPUS-kapcsolatokat ismerteti. Ezt követően a projekt vezetőjének, Peter Blumendorf professzornak a tanulmánya olvasható, melyben a hároméves program tapasztalatait összegezi (lásd p. 120–125.). A projektben részt vevő intézmények tanárai részéről három beszámoló ad részletes áttekintést a hároméves együttműködés tartalmi és technikai eredményeiről. Fülöp Géza és Szabó Sándor elsősorban az egyetemi, ill. főiskolai tantervfejlesztés munkálatairól és irányairól, a közös szakmai szemináriumok, az oktatói és hallgatói mobilitások hasznosságáról szólnak.

A tantervfejlesztés eredményeként az új tantervek tartalmi tekintetben 60–65%-ban közelítenek a nyugat-európai programokhoz, s 35–40%-ban módot nyújtanak a hazai sajátosságok, igények kielégítésére. Az egyetemi reformtanterv (Reformtanterv I.) mellett olyan változat is készült (Reformtanterv II.), melynek keretében a hagyományos alapismeretek és szaktárgyak elsajátítása mellett magasabb heti óraszámokban foglalkoznak az informatikai-számítástechnikai tudnivalókkal. Az 1993–94-es tanévben bevezetett új főiskolai tantervben szintén nagyobb óraszámokban szerepelnek a számítástechnikai stúdiumok, s az alkalmazott informatikai ismeretek beépültek a hagyományos könyvtári tárgyak programjába is. Az oktatói tanulmányutak, szakmai szemináriumok mellett jelentős teret kapott a hallgatói mobilitás. A három év során 22 egyetemi és főiskolai hallgatónak volt módja, hogy két-két hónapos könyvtári gyakorlaton vegyen részt Hollandiában és Németországban.

Darányi Sándor a tanszék infrastrukturális korszerűsítéséről ad részletes ismertetést. A beruházás során egy PC-laboratóriumot és egy online-laboratóriumot alakítottak ki. A tanszékek tulajdonában levő számítógépek száma megközelíti a 40-et. Az online gépterem termináljai az ELTENET-hálózathoz kapcsolódnak, és a DIALOG Europe-pal kötött megállapodás 132 adatbázis használatát teszi lehetővé.

A gyűjteményes munka további írásai a modern technika könyvtári alkalmazásának lehetőségeit, ill. annak a könyvtárosképzésben való alkalmazását elemzik. *Hans-Peter Schramm* (Fachhochschule Hannover) a régi könyvek számítógépes feltárásáról összegezi véleményét, majd részletesen indokolja a régi könyvek európai adatbankja létrehozásának szükségességét. *Vásárhelyi Pál*, a BME Könyvtárának és Információs Központjának főigazgatója a modern technológia alkalmazási lehetőségei a magyar egyetemi könyvtárakban című tanulmányában rendszerezett áttekintést ad a korszerű technikának a BME könyvtárában való alkalmazásáról. Nagyon tanulságos *Adrian Borggreve* és *Roul Ritberg* holland szerzőknek a gazdasági információ oktatásáról szóló eszmefuttatása, valamint *Pálvölgyi Mihálynak* (Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola, Szombathely) Az információs technológia és a könyvtárosképzés című esszéje.

A kötetben a magyar szerzők írásai magyarul, a holland és német kollégákéi viszont német, ill. angol nyelven jelentek meg, de a magyar nyelvű szöveget német vagy angol, a német és angol nyelvű írásokat pedig magyar nyelvű összefoglalás követi.

Szabó Sándor
(ELTE Tanárképző Főiskolai Kar)

Adatbázisok aktualitásának vizsgálata

Ha egy adatbázisban egy friss dokumentum adatrekordját nem találjuk meg, annak az egyik oka az lehet, hogy még nincs benne. Ahogy egy csekk még a postán vándorolhat, úgy az adatrekord is valahol úton lehet az adatbázis felé. Csakhogy az adatrekord útja a céljáig, az online vagy CD-ROM adatbázisig meglehetősen hosszú, és sok rajta az akadály, a meddő megállás, a kényszerű várakozás. Néhány példa a késés okaira:

- ▶ a forráskiadvány késve jelenik meg;
- ▶ az indexelő szolgáltatásnak lemaradása van;
- ▶ az adatbázis kiadójához küldött mágnesszalag befuccsol;
- ▶ az online szolgáltató késve építi be az új anyagot;
- ▶ a CD-ROM kiadó visszatartja az aktualizálást, hogy az új lemezt nemcsak az új adatokkal, de ugyanakkor a már régóta várt új szoftverrel adhassa ki;
- ▶ a lemezgyár túlterhelt, nem tudja tartani az ígért átfutási időt;
- ▶ a postások már megint sztrájkolnak, és a lemez valahol a postán lébecol.

A végfelhasználót nem az érdekli, mi a késés oka, hanem az, hogy mennyi az átlagos vagy jellemző utazási idő, vagyis mennyi idő telik el a forrásdokumen-

tum kiadása időpontjától addig, hogy a megfelelő adatrekord elérhetővé váljék. Minél rövidebb ez az idő, annál aktuálisabb az adatbázis.

A nyomtatott másodlagos adatbázisok lemaradását csak korlátozott számú tétel lehet vizsgálni. Az online és CD-ROM adatbázisok viszont kitérő lehetőséget nyújtanak arra, hogy a vizsgálatot adatrekordok ezerein végezzük, vagy akár az adatbázis egészén. CD-ROM adatbázis esetén ráadásul ez még pénzbe sem kerül. Kétségtelen, hogy az erre szolgáló módszerek nem lehetnek olyan precízek, mint a tételek egyenkénti vizsgálata, ezt a hátrányt azonban bőven kompenzálja az az előny, hogy az adatbázis, vagy egy jól kiválasztott részhalmaza teljes aktualitási profilját felrajzolhatjuk.

Mi is az a dátum?

A másodlagos dokumentum aktualitását hagyományosan úgy mérik, hogy a borítójára írt, hónapban mért dátumot hasonlítják össze a forráskiadvány ugyancsak borító szerinti, és ugyancsak hónapban mért megjelenési dátumával. Mindkét dátum félre-